

Abortu aizliegums izraisa protestus

ASV Augstākā tiesa atcēlusi 1973. gada spriedumu lietā "Rou pret Veidu", kas no teica, ka konstitūcija paredz sievietēm tiesības uz abortu, jo pamatlikumā noteiktas tiesības uz privātumu attiecībā pret savu ķermeni. Nedēļas nogalē ASV norisinājās plaši protesti pret Augstākās tiesas lēmumu, kas atļautu štatiem aizliegt vai ierobežot abortus.

Augstākā tiesa pasludināja,

ka "konstitūcija neparedz tiesības uz abortu". "Pilnvaras regulēt abortus tiek atdotas tautai un tās ievēlējamiem pārstāvjiem," paziņoja Augstākā tiesa. Gaidāms, ka apmēram pusē no 50 ASV štatiem tiks aizliegti vai būtiski ierobežoti aborti, bet sievietēm, lai veiktu abortu, būs jādodas uz citu štatu. Piemēram, Misūri štats nekavējoties aizliedza abortus, neparedzot izņēmumus pat izvarošanas un incesta gadījumos.

Šāds Augstākās tiesas spriedums kļuva iespējams, jo Augstākās tiesas sastāvu papildinājuši trīs konservatīvi tiesneši, kurus nominēja iepriekšējais prezidents Donalds Tramps. Līdz ar to konservatīvajiem Augstākajā tiesā ir vairākums. Aktīvisti bažijas, ka Augstākā tiesa esošajā sastāvā nākotnē varētu ierobežot arī tiesības uz viendzimuma laulībām un kontracepciju.

ASV prezidents Džo Baidens

nodēvēja Augstākās tiesas lēmumu abortu jautājumā par traģisku kļūdu, kas radusies no "ekstrēmas ideoloģijas". "Es zinu, cik sāpīgs un postošs šis lēmums ir daudziem amerikāņiem," sacīja Baidens.

Tikmēr vairāki štati, kuros pie varas ir demokrāti, jau gatavojas pacientu pieplūdumam klīnikās abortu veikšanai, un trīs štati – Kalifornija, Oregona un Vašingtona – nākuši klajā ar kopīgu solījumu aizstāvēt piekļuvi abortam.▶

Piekrīt piešķirt kandidātvalsts statusu

Eiropas Savienības (ES) dalībvalstu līderi vienojušies par kandidātvalsts statusa piešķiršanu Ukrainai un Moldovai, tādējādi izrādot solidaritāti ukraiņiem to cīņā pret Krievijas agresiju, paziņojis Eiropadomes priekšsēdētājs Šarls Mišels. Tomēr pirms nākamā soļa – iestāšanās sarunu uzsākšanas – abām kandidātvalstīm ir jāizpilda vairāki uzdevumi, tostarp jānostiprina likuma vara un jāmazina korupcija.

Oficiālu lūgumu uzņemt ES Kijiva izteica tikai dažas dienas pēc tam, kad Krievija sāka atkārtoto iebrukumu Ukrainā. Ukrainas piemēram nekavējoties sekoja Moldova un Gruzija, kuru teritorijas arī daļēji okupējusi Krievija. Lai gan ES dalībvalstu līderi piekrituši piedāvāt Gruzijai "europeisku perspektīvu", viņi

norādījuši, ka Tbilisi vēl veicamas nopietnas reformas, pirms tā varēs kļūt par kandidātvalsti.

ES samītā nolemts tuvākajā laikā apsvērt iespēju piešķirt kandidātvalsts statusu Bosnijai un Hercegovinai. Bosnija iesniedza pieteikumu uzņemšanai ES 2016. gadā, un pašlaik ES to atzīst par potenciālo kandidātvalsti. Tomēr vairākām dalībvalstīm ir skeptiska attieksme pret Bosnijas kandidatūru, jo šo valsti pārņēmusi politiskā krīze, kas rada bažas, ka valsts varētu sašķelties.

ES valstu un valdību vadītāji arī atbalstīja Horvātijas uzņemšanu eirozonā. Plānots, ka eiro Horvātijā tiks ieviests apgrozībā nākamā gada 1. janvārī, nomainot pašreizējo nacionālo valūtu kunu. Līdz ar to Horvātija kļūs par eirozonas 20. dalībvalsti.▶

Krievijas karaspēks okupējis Severodonecku

Krievijas karaspēks ir pilnībā okupējis Severodonecku. Ukrainas armija iepriekš paziņoja, ka atkāpsies no Severodoneckas, lai spētu labāk aizsargāt kaimiņos esošo Lisičansku. Severodoneckas mērs Oleksandrs Strjuks pavēstīja, ka Severodoneckā okupanti tagad filmē propagandas video ar civiliedzīvotājiem, kas pamet bumbu patvertnes rūpnīcā "Azot". Viņš norādīja, ka pilsēta ir stipri izpostīta un civiliedzīvotājiem būs grūti tur izdzīvot. Taču vietējā slimnīcā jau iepriekš izveidoti vissvarīgāko medikamentu krājumi. Pašlaik civiliedzīvotāji var doties no Severodoneckas tikai uz Krievijas okupētajām teritorijām.

Krievijas karaspēks ir gandrīz pilnībā sagravis Severodonecku, iznīcināta visa kritiskā infrastruktūra, 80% dzīvojamā

ēku būs jānojauc, jo tās nav iespējams atjaunot.

Krievijas kara aviācija pirmo reizi šajā karā veikusi uzbrukumu no Baltkrievijas teritorijas. Lidmašīnas pacēlās gaisā no Šaikovkas lidlauka Kalugas apgabalā Krievijā un caur Kalugas un Smoļenskas apgabaliem ielidoja Baltkrievijas gaisa telpā, no kurienes izšāva raķetes uz Ukrainas teritoriju, un pēc tam atgriezās Šaikovkas lidlaukā. Krievijas raķešu triecieni no Baltkrievijas gaisa telpas ir daļa no liela mēroga provokācijas, kuras mērķis ir ievilkt Baltkrieviju vēl dziļāk karā pret Ukrainu, paziņojis Ukrainas Aizsardzības ministrijas Galvenais izlūkošanas direktorāts.

Bet Ukrainas armija sākusī izmantot šonedēļ valstī piegādātās ASV reaktīvās artilērijas raķešu iekārtas HIMARS.▶

Izskatīšana atlikta

Bijušās politiķes un tieslietu ministres Baibas Brokas kukuļošanas lietu tiesa turpinās iztiesāt septembra sākumā. Lietas izskatīšana par iespējamu kukuļņemšanu vairākkārt atlikta bijušās politiķes dzīvesvietas maiņas dēļ. **Broka uz apsūdzēto sola joprojām nav sēdusies tāpēc, ka lietu kavē tas, ka viņa dzīvo Apvienotajos Arābu Emirātos,** kas pagaidām neatbildot uz Latvijas lūgumu nodrošināt Brokas tiesāšanu videokonferences režīmā. Jau janvārī bažas par to izteicis prokurors Māris Urbāns, kurš saskatījis mēģinājumus kavēt tiesas procesu. Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs kādreizējo tieslietu ministri Broku aizturēja 2019. gadā. Viņa tolaik bija Nacionālās apvienības deputāte Rīgas domē un Latvijas Universitātes rektora vietniece. Lietā apsūdzēti arī "Skonto būves" bijušais īpašnieks Guntis Rāvis un bijušais uzņēmuma padomes loceklis Ivars Millers. Apsūdzības ieskatā Rāvis un Millers devuši kukuli Brokai, lai viņa aizstāvētu uzņēmuma intereses.▶

FOTOFAKTS

Galīcijā (Spānijā) Svētā Huana naktī ierasts lēkt pāri ugunskuram.

FOTO – AFP/LETA

ĪSUMĀ

Norvēģija. Naktī uz sestdienu Oslo centrā pie LGBTQ kopienas iecienīta naktskluba notika šaušana, kuras rezultātā dzīvību zaudēja divi cilvēki un vismaz 21 tika ievainoti. Desmit cietušie stāvoklis ir nopietns. Aizdomās turamais irāņu izcelsmes Norvēģijas pilsonis ir aizturēts. Policija izmeklē notikušo kā iespējamu teroraktu vai naida noziegumu. Pēc Oslo notikušās apšaudes Norvēģijas drošības dienests noteicis valstī augstāko terorisma draudu līmeni.

Vācija. Lai apspriestu globālās dienaskārtības aktuālākos jautājumus, vakar Vācijā uz tikšanos pulcējās pasaules septiņu attīstītāko valstu jeb G7 līderi. Kā vēl pirms vairākiem mēnešiem paziņoja G7 samita namatēvs, Vācijas kanclers Olafs Šolcs, nedrīkst pieļaut, ka karš Ukrainā liek aizmirst arī citus izaicinājumus – ekonomisko krīzi, klimata pārmaiņas vai joprojām pastāvošo nevienlīdzību Covid-19 vakcīnu izplatībā pasaulē. Taču sagaidāms, ka uzmanības centrā būs tieši Ukraina un mēģinājumi attīstītājiem Rietumiem apvienot spēkus, lai apturētu Krievijas uzsākto agresiju.

Polija. Tūkstošiem cilvēku piedalījās praida parādē Varšavā, kas šogad tiek organizēta kopā ar Ukrainas LGBTQ kopienu. Kijivā praida parādē šogad nav iespējama kara dēļ. Varšavā parādes dalībnieki devās gājienā pa pilsētas centru, pieprasot lielāku toleranci vienlīdzīgas tiesības. Uz plakātiem bija saukļi "Mīlestība ir mīlestība" un "Pieņemšana". Polijā viendzimuma laulības nav atļautas, un konservatīvās valdības skatījumā cīņa par plašākām LGBTQ tiesībām apdraud katoliskās baznīcas vērtības. Ukrainā aktualizējies jautājums par viendzimuma partnerību atzīšanu, arī tādēļ, lai viendzimuma partneriem būtu tiesības apbedīt dzīvesbiedru nāves gadījumā kara laikā.

ŠAJĀ DIENĀ

27. jūnijā

1709. Krievijas cara Pētera I spēki Poltavas kaujā sakāva Zviedrijas karaļa Kārļa XII spēkus, liekot pamatus imperiālās Krievijas tapšanai.

1898. Amerikāņu piedzīvojumu meklētājs Džoša Slokums Briāra salā Jaunskotijā pabeidza pasaulē pirmo ceļojumu vienatnē ar burukuģi apkārt pasaulei.

1950. ASV prezidents Harijs Trūmens pavēlēja ASV spēkiem doties uz Korejas pussalu atbalstīt Dienvidkoreju.

1954. Obņinskā, netālu no Maskavas, sāka darboties pasaulē pirmā atomelektrostacija.

1975. Dzimis amerikāņu aktieris Tobijs Magvairs.